

Євген Глива

**Життєві спостереження —
через призму власного серця**

Острог — 2009

УДК 1:929
ББК 87
Г 54

*Книгу присвячую моїм дорогим батькам
та дорогим друзям,
які загинули в боротьбі за волю України*

Г 54   **Глива Євген.** Життєві спостереження через призму власного серця. – Острог: Видавець СПД Свиначук Р. В., 2009. – 272 с.

ISBN 978-966-2254-06-2

© Євген Глива, 2009
This book is copyright. Apart from dealing for the purpose of private study, research, criticism or review as permitted under the Copyright Act, no part may be reproduced by any process without written permission.

ПЕРЕДМОВА

Воєнний та повоєнний періоди, розглядувані у контексті українських проблем, усе ще залишаються недостатньо дослідженими, вельми дискусійними, значною мірою спотвореними в недавньому минулому. Вони мають гостре суспільне звучання, потребують не лише об'єктивного висвітлення, а й повернення з небуття імен борців за волю України, вшанування пам'яті невинних жертв драматичних подій ХХ століття, підтвердження державницьких традицій українського народу.

У цьому зв'язку неабияку цінність – як важливе історичне джерело – становлять представлені на суд читача спогади Євгена Гливи про героїчну і драматичну боротьбу ОУН і УПА в роки воєнного лихоліття проти різних ворогів, жорстокий окупаційний режим, концтабори, складний і суперечливий час післявоєнних поневірянь, громадське й особисте життя автора поза межами України тощо.

Визначаючи їх місце серед інших мемуарів, варто наголосити, що в них особливо відчувається пульс тодішньої буремної дійсності, гострі переживання автора і його побратимів, їхні душевні настрої – щира радість від досягнутих здобутків, глибокий сум при поразках, невгамований біль і горе при втраті друзів і соратників.

У запропонованій книзі Євген Глива описує події, учасником або свідком яких він був. Не претендуючи на особливу думку, автор доступно, аргументовано і пере-

конливо викладає цікаві, значною мірою маловідомі і невідомі факти через призму власного розуміння і сприйняття, дає відверті оцінки політичним подіям минулого так, як він оцінював їх у той час і тепер, через десятиліття, намагаючись залишатися максимально об'єктивним.

Не має жодного сумніву, що книга написана людиною, котра є щирим патріотом своєї Батьківщини і сповна присвятила себе сумлінному й активному сумлінню України.

Безперечно, ці мемуари присвячені також і молоді, в якій їх автор бачить “невичерпне джерело національних сил” і яка “завжди була в авангарді боротьби за державну суверенність”. Сподіваємось, що, познайомившись з ними, сучасні юнаки і дівчата не лише збагатять свої знання з історії національно-визвольних змагань попередніх поколінь, а й отримають заряд оптимізму і віри в невичерпний потенціал українського народу, який, своєю чергою, додасть їй наснаги творчо і самовіддано працювати на благо Вітчизни.

Не випадково також, що мемуари “Життєві спостереження через призму власного серця” побачили світ у Національному університеті “Острозька академія”, де не тільки особливо шанобливо ставляться до національних традицій свого народу, а й щоденно примножують їх, вносячи свою частку в розбудову незалежної, могутньої і процвітаючої Української держави і тим самим, втілюючи в життя заповітну мрію, за яку боролася незліченна когорта кращих синів і дочок України, в лавах яких перебував і автор презентованих спогадів.

Володимир ТРОФИМОВИЧ,
*доктор історичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України*

ВСТУП

Совість не лишає мене в спокою; я сильніше почуваюсь до обов'язку зафіксувати мої життєві спостереження, а особливо тому, що мушу публічно вшанувати пам'ять **друзів моїх**, які мали офіційні вирoki смерті, проголошені нацистським воєнним трибуналом, та які в невідомий час та в незнаних умовах погинули, а я одиникий, з волі Бога, залишився живий. Вирoki смерті, які згідно з рішенням полевого військового суду гітлерівського райху мали бути виконані до 24-х годин – отримали: *Теодосій Дармохід, Євген Луців, Степан Рокицький і я.*

Друга причина, що пишу ці рядки, це надія, що вони у якійсь мірі впливатимуть на формування характеру українця, на його праобраз, на його життєві цілі та на ієрархію вартостей, які стоятимуть на сторожі його життєвого шляху.

Людина чомусь, замість у власному *серці*, у власному *голосові совісті*, якою Бог кожного нагородив, – шукає і знаходить ідолів в *інших* людей та спільнот – і їх, з великою шкодою для себе, насліпо наслідує і тим самим вважає себе “другорядним”, “маловажним” – бо “малпуючи” інших людей та інші спільноти – ніколи в повноті не досягає власного потенціалу, яким нагородив її Творець.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ВСТУП.....	5
ВПЛИВИ НА ВИХОВАННЯ.....	6
ДИТИНСТВО.....	8
ШЛЯХ ДО АКТУ 30-ГО ЧЕРВНЯ 1941-ГО РОКУ.....	20
ВАРШАВСЬКИЙ ДОГОВІР В ОЦІНЦІ ПРОФЕСОРА ШЕЛУХИНА ТОДШНЬОГО МІНІСТРА ЮСТИЦІЇ УНР).....	23
ПРАЦЯ В ОУН: РОЗВІДУВАЛЬНИЙ ВІДДІЛ.....	44
РУЇНА.....	50
ТВОРЕННЯ ДИВІЗІЇ “ГАЛИЧИНА”.....	52
ПОЛІТИКА ГІТЛЕРА ЩОДО УКРАЇНИ.....	53
ДЕЩО З В’ЯЗНИЧНИХ ПЕРЕЖИВАНЬ.....	56
ПОЛІТИЧНИЙ ОПУС ПРОФЕСОРА ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА.....	56
УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ.....	59
УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ ТА УЦК.....	63
ДОПОМОГА ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИМ УКРАЇНЦЯМ.....	67
ЖИТТЯ В ПІДПІЛЛІ.....	68
ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ В НІМЕЦЬКИХ ЗБРОЙНИХ ЧАСТИНАХ.....	71
“ГЕНЕРАЛ ВАСІЛІЙ” ТАТАРСЬКИЙ.....	78
ТАТАРСЬКИЙ У “ЦИВІЛЬНОМУ СТАНІ”.....	80
ПЕРШИЙ КРОК ПЕРЕХОДУ ДО УПА.....	83
МИ ПОТРАПИЛИ В ПОЛОН.....	85
КРАКІВСЬКА ТЮРМА “МАНТЕЛЮПІХ”.....	92
ПЛЯНУВАННЯ ВТЕЧІ.....	94

ПЕРШИЙ МІЙ КОНЦЕНТРАЦІЙНИЙ ТАБІР – ГРОССРОЗЕН.....	99
ТРАНСПОРТ ДО ДАХАВ.....	115
ЕБЕНЗЕЕ.....	118
МОЇ ПЕРШІ КРОКИ В ПОЗАТАБОРОВЕ ЖИТТЯ.....	125
НЕБАЖАНИЙ РОМАН.....	128
ПЕРША ЗУСТРІЧ З ДРУЗЯМИ НА ВОЛІ.....	131
ЖИТТЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ТАБОРІ ДЛЯ ПЕРЕСЕЛЕНЦІВ У ЗАЛЬЦБУРГІУ, АВСТРІЯ.....	132
ДЕЩО ПРО ЗАКОРДОННУ ВИЗВОЛЬНУ ПОЛІТИКУ..	141
ПЕРЕХІД ДО БАВАРІЇ.....	151
ДРУГА ЗУСТРІЧ З ЯРОСЛАВОМ СТЕЦЬКОМ.....	153
СПРОБИ КОНСОЛІДАЦІЇ ОУН – ЗУСТРІЧ З ГЕНЕРАЛОМ КАПУСТЯНСЬКИМ.....	164
ВАЛУЄВСЬКИЙ ЦИРКУЛЯР ТА ЕМСЬКИЙ УКАЗ.....	169
ПРАЦЯ В РЕФЕРАНТУРІ ОУН СТОСОВНО ЗВ'ЯЗКУ З УКРАЇНОЮ.....	176
УКРАЇНЦІ В МІОНХЕНІ.....	181
ПЕРЕЇЗД НА НОВИЙ КОНТИНЕНТ.....	185
ПОДОРОЖ ДО АВСТРАЛІЇ КОРАБЛЕМ “АННА САЛЕН”.....	189
АВСТРАЛІЯ.....	190
АВТОХТОННЕ НАСЕЛЕННЯ АВСТРАЛІЇ.....	205
ТРУДНОЦІ ОРГАНІЗОВАНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЦІВ АВСТРАЛІЇ.....	210
МОЇ ОСОБИСТІ ПРОБЛЕМИ.....	214
НАШ ІСТОРИЧНИЙ СЕРВІЛІЗМ.....	235
УЧАСТЬ У ГРОМАДСЬКОМУ ЖИТТІ.....	238
ПІСЛЯСЛОВО.....	262

Євген Глива,
доктор філософії

**Життєві спостереження —
через призму власного серця**

Технічний редактор Свиначук Р.В.

Комп'ютерна верстка Крушинської Н.О.

Коректор Черуха Л.А.

Дизайн обкладинки Свиначука Р.В.

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Друк різнографія.
Гарнітура JoumaC. Ум. друк. арк. – 7,99.

Виготовлено: видавець СПД Свиначук Р.В.
35800, Рівненська обл., м. Острог, просп. Незалежності, 151.

Свідоцтво про державну реєстрацію
РВ №27 від 29 липня 2004 року.